

خلاصه سیاستی

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

راهکارهای میان مدت و بلند مدت ارتقای امنیت غذا و تغذیه

بهمن ۱۳۹۹

مقدمه:

تأمین پایدار غذا برای فرد، خانواده و جامعه از وظایف اصلی حاکمیت است، که با مشارکت مردم تحقق می پذیرد. این حق مهم در بحران‌ها می تواند برای گروهی از مردم با اختلال مواجه شود. تأمین امنیت غذا و تغذیه آحاد جامعه در قانون اساسی (اصول ۳ و ۴۳) و سیاست های کلی نظام، ابلاغی مقام معظم رهبری در زمینه های «سلامت»، «اقتصاد مقاومتی»، «بخش کشاورزی» و «اصلاح الگوی مصرف»، تأکید شده است. تحقق امنیت غذایی هنگامی است که همه مردم در تمام زمان ها از غذای کافی، سالم، مغذی و مطلوب، بهره مند باشند و نیازهای رژیم تغذیه‌ای، سازگار با ترجیحات آنان، برای یک زندگی سالم و مولد فراهم شود.

راهبردها:

الف) مدیریتی

- بازنگری و اصلاح قوانین و همچنین سیاست های حمایتی و تجاری محصولات کشاورزی و مواد غذایی؛
- اصلاح مصوبه سی و پنجمین جلسه شورای هماهنگی اقتصادی سران سه قوه و تمرکز مجدد مسئولیت زنجیره تولید محصولات کشاورزی و غذا در این وزارتخانه؛
- فعال سازی شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور، با تأکید بر موارد زیر:
 - تقویت دبیرخانه شورا و تشکیل و تقویت دبیرخانه های سلامت و امنیت غذایی در سازمان های ذی ربط؛
 - افزایش همکاری بین بخشی؛
 - فعال سازی کمیسیون های تخصصی ذیل دبیرخانه جهت طراحی و پیشنهاد سیاست ها؛
 - تأمین منابع مالی مصوبات شورا و تخصیص آن به سازمان های ذی ربط از سوی سازمان برنامه و بودجه؛
 - رصد و پایش مصوبات؛
- اصلاح الگوی تولید، توزیع و مصرف محصولات کشاورزی و مواد غذایی، در جهت تأمین رژیم غذایی پایدار^۱؛
- استفاده از رویکرد آمایش سرزمینی در سیاست گذاری تولید و فرآوری محصولات کشاورزی، با توجه به ظرفیت های منطقه ای؛
- بهره برداری از سند مدیریت منابع آب در تولید محصولات کشاورزی، با رویکرد کمترین میزان مصرف آب، بهره وری بالاتر، و استفاده از کشت های جایگزین و اقتصادی تر، با توجه به شرایط اقلیمی کشور و احتمال خشکسالی؛
- مدیریت تأمین و اشتغال زائی بومی، کاهش مصرف آب، سموم و آفت کش ها و جلوگیری از فرسایش و تخریب منابع خاک؛
- مدیریت مصرف سموم و آفت کش ها به منظور کاهش سموم و آلاینده های و تجمع آنها در محصولات کشاورزی و دامی، با
- بکارگیری و توسعه روش های تلفیقی و بیولوژیک؛
- ممنوعیت کشت، واردات و استفاده از فرآورده های تراریخته و هر نوع فرآورده غذایی و دامی که سلامت آنها طبق شواهد معتبر علمی به اثبات نرسیده است؛

^۱ غذای سالم و ایمن، در دسترس، قابل دستیابی و از نظر فرهنگی قابل پذیرش، سازگار با محیط زیست و در جهت حفظ منافع نسل های کنونی و آینده باشد.

ب) حمایتی

- حمایت از کشاورزان، تولیدکنندگان منابع غذایی، و دانش آموختگان مدارس کشاورزی، از طرق:
- تخصیص و تسهیل یارانه به نهاده‌های تولید، با نظارت مستقیم سازمان های ذیربط؛
- کنترل و کاهش قیمت تمام شده محصولات؛
- خرید تضمینی محصولات بر اساس قیمت تمام شده؛
- حذف واسطه ها به شیوه های مختلف، از جمله بکارگیری و تقویت تعاونی های تولید و مصرف؛
- آموزش و حمایت کشاورزان در استفاده از روش های آبیاری نوین با هدف صرفه جویی در مصرف آب و خاک در کشاورزی
- کارآفرینی و اشتغال زایی برای دانش آموختگان؛
- بهره برداری و توسعه صنایع تبدیلی خرد و کلان، در کنار منابع تولید دامی و کشاورزی، با رویکرد اشتغال زایی؛

پ) آموزشی و پژوهشی

- اصلاح و ارتقای برنامه های آموزشی رسمی در مدارس و دانشگاه ها؛
- توسعه و ارتقای آموزش عمومی از طریق رسانه های جمعی؛
- ارتقای برنامه های آموزش حرفه ای و مهارت افزایی؛
- آموزش های ضروری به دست اندرکاران توزیع، تولید و مصرف محصولات کشاورزی، از مزرعه تا سفره؛
- حمایت و تقویت پژوهش های جامعه محور، برای طراحی و آزمون مداخلات مناسب در ارتقای امنیت غذا و تغذیه؛

ت) ترویجی

- توسعه کشاورزی گلخانه‌ای به منظور دسترسی بیشتر به محصولات، در اقصی نقاط کشور، با کاهش هزینه های حمل و نقل؛

ث) نظارتی

- نظارت دقیق و کنترل استفاده از مواد آسیب رسان سلامت و اقدامات سود جویانه، در پرورش دام و طیور؛
- افزایش نظارت و کنترل ایمنی محصولات و فراورده های غذایی و محصولات کشاورزی از تولید، نگهداری، توزیع تا مصرف؛
- نظارت دقیق بر تولید و کنترل واردات سموم دفع آفات نباتات، توزیع و مصرف آنها؛
- کنترل قاچاق مواد غذایی؛
- پیگیری کد های رهگیری اراضی کشاورزی؛